

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ОСОБИСТОСТІ»

Кафедра юридичної психології

Статус дисципліни – вибіркова
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика та інформація
Спеціальність – С4 Психологія
Освітня програма – Психологія (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти – заочна
Мова навчання – українська
Форма підсумкового контролю – залік

Назва навчальної дисципліни	«Сучасні теорії особистості» «Modern theories of personality»
Науково-педагогічний працівник (-ки)	Рівчаченко Олена Анатоліївна
Профайл викладача (-ів)	Рівчаченко Олена Анатоліївна, доцент кафедри, к.ю.н. доцент
Контактний тел.	0664464477
E-mail:	k015@naiau.kiev.ua
Сторінка навчальної дисципліни на офіційному вебпорталі НАВС	https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-yuridichnoyi-psihologiyi/navchalno-metodichna-robota/perelik-disciplin.html
Консультації	Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри юридичної психології, які безпосередньо проводять заняття згідно з графіком, або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою K015@naiau.kiev.ua.

1. Коротка анотація до навчальної дисципліни.

Програму навчальної дисципліни «Сучасні теорії особистості» розроблено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеню вищої освіти «Магістр» спеціальності «Психологія» (053) за заочною формою навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння знань про суть особистості, як однієї з базових категорій, у вітчизняній та зарубіжній психології.

Міждисциплінарні зв'язки:

Забезпечуючі дисципліни: загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, практикум із загальної психології, психофізіологія, психологія емоцій.

Забезпечувані дисципліни: основи психологічного консультування, психотерапія, політична психологія, професійна деформація особистості, профорієнтація та профвідбір, психологія управління.

Програма навчальної дисципліни складається з таких тем:

Тема 1. Проблема суті особистості у сучасній психології

Тема 2. Вітчизняні психологічні теорії особистості

Тема 3. Зарубіжні психологічні теорії особистості

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни є опанування здобувачами вищої освіти сучасних психологічних знань про суть особистості як теоретичної основи для підготовки психолога до наукової та практичної діяльності.

2.2. Основним завданням вивчення дисципліни є поглиблення, систематизація та узагальнення знань здобувачі вищої освіти про особистість як базову категорію психології.

2.3. У результаті вивчення дисципліни "Сучасні теорії особистості" здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- психологічні погляди на суть особистості;
- детермінанти особистісного розвитку людини;
- структуру особистості, суть її компонентів (за А.Г. Ковальовим, К.К. Платоновим, С.Д. Максименком, В.В. Рибалкою, А.А. Бодальовим, Л.І. Божович, А.В. Петровським та ін.);

- класифікацію вітчизняних та зарубіжних теорій особистості;
- зарубіжні теорії особистості;

уміти:

- розкривати суть особистості та її властивостей;
- визначати місце особистості та особистісних властивостей у системі психологічних знань;
- визначати теоретичні засади розв'язання дослідницьких та практичних проблем особистості;

– вербалізувати та використовувати знання, добирати адекватні приклади для пояснення теоретичних положень тощо.

4.1. Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність

- Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- Фахові компетентності
- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати навчання

- ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- Додаткові програмні результати навчання, визначені за освітньою програмою:
- ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Мова навчання: українська мова.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	4 год.

семінарські заняття / практичні	6 год./4 год.
самостійна робота	76 год.

6. Ознаки навчальної дисципліни:

Рік викладання	семестр	спеціальність	рік навчання здобувачів вищої освіти	Нормативний/ вибірковий
2025	2	«Психологія»	2	вибірковий (В)

7. Пререквізити: загальна психологія, соціальна психологія, вікова психологія, практикум із загальної психології, психофізіологія, психологія емоцій.

8. Технічне та програмне забезпечення/обладнання. Проведення занять з використанням мультимедійної установки, що надає ілюстративності під час висвітлення окремих прикладних аспектів навчальних питань дисципліни.

9. Політика щодо академічної доброчесності. Дисципліна сформована та викладається відповідно до вимог Положення про академічну доброчесність у Національній академії внутрішніх справ, яке було розроблено на основі українського та світового досвіду етичної нормотворчості. Даний документ затверджений Вченою радою Національної академії внутрішніх справ (протокол № 5 від 27.03.2018) та введений в дію наказом ректора Академії (наказ № 422 від 30.03.2018). Згідно його положень члени курсантської спільноти у своїй діяльності керуються нормами та правилами етичної поведінки та професійного спілкування, зважають на принципи, цінності, норми, правила та умови дотримання академічної доброчесності.

10. Політика щодо відвідування: передбачає систематичне, регулярне оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти (рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок з усіх тем навчальної дисципліни) за результатами аудиторних занять, самостійної та індивідуальної роботи. Під час занять здобувачі вищої освіти працюють у такому форматі: усне опитування - глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних та доктринальних джерелах; - уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку; - характер відповідей на поставлені питання (системність, чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо); практичні завдання - уміння застосовувати теоретичні положення у вирішенні проблем; - уміння аналізувати достовірність одержаних результатів. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

11. Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Плани лекційних занять

Тема 1. Проблема суті особистості у сучасній психології

Лекція – 2 год.

1. Суть особистості.
2. Детермінація становлення особистості.
3. Ознаки, критерії, рівні сформованості особистості.

Тема 2. Вітчизняні психологічні теорії особистості

Лекція – 1 год.

1. Проблема структури особистості у вітчизняній психології. Основні структури особистості.
2. Психологічний зміст основних структурних компонентів особистості.
3. Класифікація та суть основних вітчизняних психологічних теорій особистості.

Тема 3. Зарубіжні психологічні теорії особистості

Лекція – 1 год.

1. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
2. Теорії особистості в контексті глибинної психології.
3. Теорії особистості у контексті вершинної психології.
4. Теорії особистості в контексті сполучення глибинної та вершинної психології.
5. Факторні теорії особистості.

Плани семінарських та практичних занять

Тема 1. Проблема суті особистості у сучасній психології

Семінарське заняття – 2 год.

1. Суть та співвідношення понять "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність", "суб'єкт та об'єкт впливів", "особа".
2. Суть особистості у контексті проблеми детермінації становлення особистості:
 - біологічне та соціальне у становленні особистості;
 - соціалізація та індивідуалізація у становленні особистості.
3. Проблема ознак, критеріїв та рівнів сформованості особистості.

Література: [1–13, 15, 17, 18, 20–23]

Тема 2. Вітчизняні психологічні теорії особистості

Семінарське заняття – 2 год.

Навчальні питання:

1. Проблема структури особистості. Структура особистості у вітчизняній психології.
2. Психологічний зміст основних структурних компонентів особистості.
3. Теорії у контексті розуміння структури особистості.

4. Теорії у контексті розуміння місця біологічного та соціального в суті та структурі особистості.

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Структура особистості у концепціях вітчизняних авторів:
2. Надати порівняльну характеристику структур особистості.

Література: [1–13, 15, 19–21]

Тема 3. Зарубіжні психологічні теорії особистості

Семінарське заняття – 2 год.

Навчальні питання:

1. Класифікація зарубіжних психологічних теорій особистості.
2. Теорії особистості в контексті глибинної психології
3. Теорії особистості у контексті вершинної психології

Практичне заняття – 2 год.

План

1. Теорії особистості в контексті глибинної психології (на прикладі психоаналізу Фрейда, аналітичної психології Юнга).
2. Теорії особистості у контексті вершинної психології (на прикладі гуманістичної психології (Роджерс, Маслоу) та біхевіоризму (Уотсон, Торндайк).
3. Теорії особистості в контексті сполучення глибинної та вершинної психології (на прикладі епігенетичної теорії Еріксона).
4. Факторні теорії особистості.

Література: [1–13, 20, 22, 23]

12. ОСНОВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

1. Бех І.Д. Від волі до особистості. – К.: Україна–Віта, 1995.
2. Загальна психологія: Підруч. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. – Вид. 2–е, перероб. і доп. – К.: Каравела, 2012.
3. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: Схеми, опорні конспекти. – К.: Ніка–Центр, 2009.
4. Ліфарєва Н.В. Психологія особистості. – К., 2003.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. – К.: Центр учбової літ–ри, 2004.
6. Максименко С.Д. Психологія особистості. – К.: Вид–во Тов. КММ, 2007.
7. Максименко С.Д., Мул С.А. Структура особистості: теоретико–методологічний аспект // Проблеми сучасної психології. – 2009. – Вип. 6. – Ч. 1. – С. 3–13.
8. Психологія / За ред.. Ю.Л. Трофімова. – К.: Либідь, 2005.
9. Рибалка В.В. Психологічна структура особистості / За ред. Ю.Л. Трофімова // Психологія. – К.: Либідь, 2001. – С. 116–122.

- 10.Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. – К., 2006.
- 11.Хохліна О.П. Загальна психологія: Метод. реком. з підгот. до держ. екз. – К.: НАВС, 2011.
- 12.Хохліна О.П. Особистість у контексті проблеми соціалізації аномальної дитини // Зб. наук. пр. Кам'янець–Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. (Серія соціально–педагогічна). – Вип. 20. – У 2 ч. – Ч. 1. – Кам'янець–Подільський: Медобори–2006, 2012. – С. 257–265.
- 13.Хохліна О.П. Саморегуляція як показник особистісного зростання учнів спеціальних освітніх закладів // Вісник Кам'янець–Подільського нац. ун-ту ім. І. Огієнка. (Корекційна педагогіка і психологія) / За ред. О.М. Вержиховської, В.І. Співака. – Вип. 4. – Кам'янець–Подільський: Медобори–2006, 2013. – С. 226–231. (У співавторстві з Хохліною І.В.).
- 14.Охріменко І. М. Актуальні психологічні проблеми управління персоналом сучасної поліцейської організації. Юридична психологія. 2019. № 2 (25). С. 70–77.
15. Кайдалова Л. Г., Пляка Л. В. Психологія спілкування: навчальний посібник. Х. : НФаУ, 2011. 132 с.
16. Марченко О. В. Комунікативна культура юриста: навч. посібник. Дніпропетровськ: «Інновація», 2015. 200 с.
17. Професійне спілкування працівників Національної поліції: підручник / авт. кол. : Д. О. Александров, В. І. Барко, І. М. Охріменко [та ін.] ; за ред. С. І. Яковенка. Одеса : Астропринт, 2017. 260 с.
18. Александров Д.О. Становлення особистості працівника ОВС. Монографія. К. : Вад екс, 2014. 340 с.
19. Кудерміна О.І. Психологія особи як суб'єкта правоохоронної діяльності: монографія. Чернівці: Наші книги, 2012. 415 с.
20. Максименко С.Д., Медведєв В.С. Юридична психологія: підручник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2018. 448 с.
21. Баранюк Н. І., Гоза В. М. Вплив керівника на підлеглих як прояв його влади та авторитету. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. 2014. Вип. 1. С. 223-232.
22. Виноградова О. В., Євтушенко Н.О. Групова динаміка та комунікації: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2018. 223 с.
23. Кісіль З. Р. Основи управління: посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 232 с.

13. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<i>участь в роботі впродовж семестру, у тому числі опрацювання завдань самостійної підготовки / залік – 60/40</i>
Вимоги до письмової роботи (за умови наявності)	<i>не передбачається</i>

наявності)	
Семінарські заняття	під час семінарських занять здобувачів вищої освіти відбувається опрацювання навчальних питань у межах плану, а також вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.
Умови допуску до підсумкового контролю	за умови засвоєння визначеного науково-педагогічним працівником обсягу навчального матеріалу, виконання поточних практичних завдань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74		D	непогано
60-65	задовільно	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

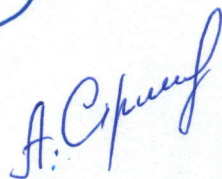
Силабус схвалено на засіданні кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ,
протокол від 03 липня 2025 року, № 19

Завідувач кафедри

Іван ОХРИМЕНКО

Підпис автора силабусу:

Олена РІВЧАЧЕНКО